

Κατερίνα Παπαδοπούλου, Η Προστασία του Πολιτιστικού Περιβάλλοντος σε Περίοδο Οικονομικής Κρίσης, 2018, σ. 192, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη

Το έργο της Κατερίνας Παπαδοπούλου αποτελεί διδακτορική διατριβή η οποία υποστηρίχθηκε ενώπιον του Τομέα Δημοσίου Δικαίου της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με επιβλέποντα τον Καθηγητή Σπ. Ι. Φλογαίτη. Το εν λόγω έργο συνιστά μια εις βάθος μελέτη του συνταγματικά προστατευόμενου δικαιώματος στο πολιτιστικό περιβάλλον κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης. Ο ρόλος εξάλλου που μπορεί να διαδραματίσει το πολιτιστικό περιβάλλον ώστε η χώρα να ξεπεράσει την οικονομική κρίση, αποτελεί ένα δυναμικά εξελισσόμενο πεδίο το οποίο όμως για πρώτη φορά μελετάται εις βάθος από την εν λόγω μονογραφία.

Το έργο αρθρώνεται σε τρία μέρη. Ειδικότερα, στο πρώτο μέρος αναπτύσσεται το ζήτημα της προστασίας του πολιτιστικού περιβάλλοντος. Παρουσιάζεται το πολιτιστικό περιβάλλον ως ανθρώπινο δικαίωμα, αναλύεται η διαλεκτική σχέση που υπάρχει ανάμεσα στο φυσικό και στο πολιτιστικό περιβάλλον ενώ αναπτύσσεται και το θεσμικό πλαίσιο προστασίας του. Περαιτέρω, υπογραμμίζεται η σύνδεση του δικαιώματος στο πολιτιστικό περιβάλλον με την οικονομική ανάπτυξη, ενώ παρουσιάζεται η «αιεφόρος ή βιώσιμη» ανάπτυξη ως μόνη μορφή επιτρεπτής ανάπτυξης.

Στο δεύτερο μέρος αναλύονται οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στο δικαίωμα στο πολιτιστικό περιβάλλον. Μάλιστα, η συγγραφέας καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η νομοθεσία και η νομολογία συνέχισαν να είναι προστατευτικές για το πολιτιστικό περιβάλλον και κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης. Αντιθέτως, είναι η διοίκηση που επιβάλλει περιορισμούς στην προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος – οι εν λόγω περιορισμοί όμως προϋπήρχαν της οικονομικής κρίσης.

Στο τρίτο μέρος αναλύονται τα μέτρα προστασίας του πολιτιστικού περιβάλλοντος στην Ελλάδα, σήμερα. Συγκεκριμένα, τα εν λόγω μέτρα προστασίας διακρίνονται σε τρεις επιμέρους κατηγορίες: σε αυτά τα οποία δεν ενέχουν κόστος για τον κρατικό προϋπολογισμό, σε αυτά που είναι δυνατό να χρηματοδοτηθούν από Ευρωπαϊκούς Πόρους και τη Γενική Κυβέρνηση και σε όσα μπορούν να συμβάλλουν σε ένα βιώσιμο αναπτυξιακό πρότυπο παράγοντας έσοδα.

Ίσως η πιο σημαντική συμβολή του βιβλίου της Κατερίνας Παπαδοπούλου είναι αυτή ακριβώς η σύζευξη της προστασίας του πολιτιστικού περιβάλλοντος με την παραγωγή εσόδων ικανών να συμβάλουν στην έξοδο της χώρας από την οικονομική κρίση. Το εν λόγω έργο, χωρίς να συνιστά βιβλίο οικονομικής θεωρίας, εντάσσεται στη βιβλιογραφία της «οικονομικής κρίσης» ενώ παράλληλα συμβάλλει στον δυναμικό εμπλουτισμό της βιβλιογραφίας του πολιτιστικού περιβάλλοντος, ένα κλάδο του δημοσίου δικαίου για τον οποίο η βιβλιογραφία δεν είναι ιδιαίτερα πλούσια.

Βασίλης Γ. Τζέμος, Διδάκτωρ Συνταγματικού και Ευρωπαϊκού Δικαίου (Freiburg), Δικηγόρος, Πρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Δημοσιολόγων (ΕΕΔ), Διευθυντής του Επιστημονικού Περιοδικού ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΙΚΑΙΟ, Σύμβουλος ΑΣΕΠ